

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА КОРЕЙСЬКОЇ І ЯПОНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Курсова робота на тему:

ВІДМІННІСТЬ РОЗВИТКУ МОВ ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ

Студентки групи Кор23-21

факультету східної та слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми:

Корейська мова та друга іноземна,

західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.06 Східні мови та літератури

(переклад включно),

перша – Корейська

Даценко Ніки Сергіївни

Науковий керівник:

Орос Руслана Олегівна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	5
1.1 Загальне визначення «діалект» у різних мовах	5
1.2 Історія формування діалекту у Кореї і Україні	8
1.3 Особливості діалектів у корейській та українській культурі і мові	12
Висновки до розділу 1	16
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ	17
2.1 Аналіз діалекту у корейській і українських мовах.....	17
2.2 Приклади діалектів і їх порівняння	22
2.3 Історичне і культурне значення діалектів у двох культурах і мовах	25
Висновок до 2 розділу.....	27
ВИСНОВКИ	28
АНОТАЦІЯ	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	29

ВСТУП

Діалекти — це регіональні варіації мови, які є результатом відмінностей у вимові, граматиці та словниковому запасі. Що стосується української та корейської, то обидві мови мають багато діалектів, якими розмовляють у різних регіонах цих країн.

Актуальність дослідження: вивчення діалектів є важливим для розуміння культури та історії регіону. Діалекти дозволяють побачити, як змінювалася мова з часом, як різні соціальні групи вплинули на її формування та як люди використовують мову в повсякденному житті.

Метою дослідження вивчення українського та корейського діалектів є розуміння відмінностей між ними, а також вивчення впливу діалектів на розвиток національної мови. Крім того, це дослідження допомагає зберегти культурну та мовну спадщину регіонів, де розмовляють цими діалектами.

Наукова новизна дослідження теми українських та корейських діалектів має багато потенційних наукових напрямів та галузей дослідження, зокрема лінгвістику, етнографію, антропологію та історію.

Наприклад, однією з областей дослідження є фонетичний аналіз діалектів, тобто вивчення відмінностей у вимові між різними діалектами. Іншою областю дослідження може бути морфологічний аналіз, який займається вивченням відмінностей у граматиці між діалектами.

Поставлена мета передбачає виконання робочих **завдань (цілей):**

- систематизація, закріплення та розвиток набутих професійних теоретичних і практичних знань;
- розвиток здібностей до творчої інтерпретації мовних і мовленнєвих явищ;
- розвиток умінь і навичок мовного та перекладацького аналізу з метою запобігання помилкам під час перекладацької діяльності;
- пошук інформації за допомогою новітніх інформаційних технологій;
- удосконалення вміння логічно та переконливо обґрунтовувати свою точку зору щодо прийняття рішень філологічного характеру.

Об'єкт дослідження діалекти різних мов.

Предмет дослідження діалектика української і корейської мов.

У роботі використовуються конкретні **методи** виконання поставлених завдань:

- метод критичного аналізу, який використовувався для наукового вивчення творчості перекладачів, лінгвістів, сходознавців щодо досліджуваної теми;
- метод суцільного відбору проб для пошуку фактичного матеріалу для дослідження;
- системний аналіз (відбір фактичного матеріалу та його групування)
- описовий метод (опис особливостей уживання діалектів у корейській і українській мовах).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Загальне визначення «діалект» у різних мовах

Діалект - багатозначний лінгвістичний термін. У найзагальнішому розумінні діалект — це різновид мови, що характеризується певними фонетичними , лексичними чи граматичними особливостями , що відрізняють його від інших форм мови (Копалінський, 1999). Усі діалекти регулюються набором граматичних правил однаково, хоча їх системи можуть сильно диференціюватися (Меліс 2002).

Діалектні відмінності є в усіх мовах світу , але лише деякі з них мають свій загальний різновид, так званий стандартний діалект. Певна форма діалекту (варіант мови з фіксованою структурою) використовується кожним користувачем мови (Меліс 2002). Однак соціальні фактори призводять до відмови від діалектних засобів на користь елементів стандартної мови, що вважається географічно нейтральною (Меліс , 2002).

Ступінь діалектних відмінностей різниться від мови до мови. Деякі мови, наприклад російська , демонструють їх у відносно невеликій мірі, а існуючі діалекти мають досить широке географічне поширення. Для інших мов, таких як німецька ,

можна виділити велику кількість живих діалектів. Самі діалекти можуть бути внутрішньо диференційованими та демонструвати незначні відмінності на місцевому рівні (у польській мові тоді говорять про діалекти). Кордони між окремими діалектами іноді розмиті і їх важко визначити (Меліс , 2002) .

Вивченням діалектів (особливо регіональних) займається відділ мовознавства — діалектологія (Меліс , 2002). У розумінні традиційної діалектології діалект – це утворення, протиставлене стандартній мові .

Термін «діалект» походить від грецького слова *diálektos* (стгр. *διάλεκτος*), що означає бесіда, розмова, манера говорити , яке, в свою чергу, походить від слів *diá* (стгр. *διά* «через») і *legō* (стгр. *λέγω* "Я говорю"). Цей термін з'явився в європейській літературі ще в XVI столітті і спочатку означав спосіб мовлення , манеру, властиву даному оратору (Mistrik, 1993) .

Нині під цим терміном розуміють мовний варіант, що виділяється на основі певних відмінностей, що є результатом географічної різноманітності або соціального розшарування його користувачів (Dolnik,1999). Розрізняють територіальні форми та стратифіковані форми, точніше звані соціолектами . Це розмежування, однак, не є строгим, оскільки територіально засновані форми мають тенденцію бути соціально обмеженими в той же час .

Британський лінгвіст Пітер Трудгілл пропонує такий поділ діалектів:

- традиційні діалекти - сильно диференційовані різновиди мови, якою розмовляють у сільській місцевості . Вони зникають внаслідок сучасних соціальних змін, під впливом глобалізації, освіти та ЗМІ. Традиційні діалекти прийнято розуміти під діалектом .

- мейнстрімні діалекти - різновиди мови, що витісняють традиційні діалекти. До них належать як стандартні різновиди (наприклад, британська стандартна англійська мова), так і нестандартні різновиди (міські діалекти). Вони демонструють значно нижчий ступінь внутрішньої диференціації, ніж традиційні діалекти, і зустрічаються за межами сільської місцевості. Вони більшою мірою відображають соціальне розшарування. Міські діалекти піддавалися критиці в

прескриптивістській традиції і розглядалися ранніми діалектологами як «спотворені» форми стандартної мови .

У розумінні лінгвістики діалект — це форма існування мови, характерна для певної групи її користувачів. Цей термін насамперед відноситься до географічно відокремлених форм (геолекти/регіолекти), хоча в ширшому сенсі, характерному для англійської лінгвістики (де на практиці його розглядають як синонім різновиду), він також може відноситися до мовлення якоїсь соціальної групи (соціолект) або етнічної групи (етнолект). Відповідно до сучасного наукового визначення, специфічними діалектами можна вважати всі різновиди мови, в тому числі й загальноприйняті (літературні); у лінгвістиці, таким чином, розрізняють стандартні та нестандартні (народні) діалекти. У повсякденній мові, а також у деяких лінгвістичних традиціях існує більш вузький підхід, згідно з яким діалект є регіональним (або соціальним) варіантом мови, за визначенням протилежним стандарту, тобто його кодифікованій нормативній формі. У крайньому визначенні термін діалект також стосується ідіолектів, тобто кодів, характерних для окремих одиниць (Меліс,2002) .

Розберемо конкретний вплив діалектів на прикладі англійської мови в Англії. Сучасна *Lingua Franca* – це англійська мова, тому саме на її прикладі можна розглянути найпопулярніші діалекти. Перш за все, територіальна англійська має такі різновиди, як: американська, австралійська, канадська, шотландська або британська англійська. Зупинимось тепер на останньому. Британські діалекти можна розділити на діалекти Англії, а також Уельсу та Шотландії. Вже ці загальні поділи можуть викликати у вас запаморочення. Тим часом у самій Англії вони поділяються на кілька груп: діалекти Південної Англії, діалекти Середньої землі та діалекти Північної. У кожній із цих груп знову ж таки можна згадати специфічні діалекти. Наприклад, категорія *Midlans* включає *Scouse*, *Mancunian*, *Yorkshire*, *Broomy*, *West Broomy* і *Black Country*.

Іншим прикладом може слугувати польська мова. Діалекти польської мови, тобто регіональні різновиди польської мови, функціонують у багатьох варіантах залежно від території Польщі. Вони суттєво відрізняються від стандартної польської

мови. Ці відмінності помітні (хоча насправді: чутні) у фонетичному та лексичному ряду. Польські діалекти є частиною польської культури, мови та національної спадщини. Діалекти в Польщі склалися в таких регіонах, як Мазовше, Малопольща, Велика Польща, Сілезія. Крім них, змішані польські діалекти існують також на сході країни, а нові змішані польські діалекти розвиваються на заході та півночі.

Таким чином, є чотири основні діалекти плюс змішані та нові діалекти, а також окремо кашубська мова, які також поділяються на окремі польські діалекти.

1.2 Історія формування діалекту у Кореї і Україні

Наразі наші люди живуть у багатьох країнах світу з різних соціальних та історичних причин. Згідно з Білою книгою дипломатів 1994 року, за кордоном проживало близько 520 000 корейців (остання корейська статистика свідчить про понад 6,3 мільйона) у 130 країнах. Серед них, регіонами, які утворюють цілі мовні спільноти з власними етнічними та культурними основами, є Китай (1,92 мільйона), Сполучені Штати (1,8 мільйона) (зараз понад 2 мільйони згідно зі статистикою), Японія (700 000) і колишній Радянський Союз (460 000).

З соціолінгвістичної точки зору, етнічне мовне суспільство Кореї можна розділити на шість великих територій: Корея, Чосон, Китай, Сполучені Штати, Японія та колишній Радянський Союз. Ці шість сфер мовного суспільства були сформовані з певних соціальних та історичних причин, і хоча вони мають спільні мовні риси, вони також мають різні відмінності. Кожна територія мовного суспільства була сформована в умовах фіксованого політичного, економічного та культурного середовища, тому мова кожної території мовного суспільства добре відображає його соціальні та культурні характеристики.

Корейці, які виростили в цих різноманітних мовних районах суспільства, мають своє культурне та мовне походження, тому їхні діалекти та акценти можуть відрізнятися один від одного залежно від того, де вони виростили. Саме таке велике розселення по країнах має значний вплив на формування діалекту в Кореї.

За давніми корейськими легендами корейська мова походить від Данго, легендарного корейського оповідача. Доведено протест наукових досліджень, що корейська мова розвивалася на території Кореї протягом тривалого періоду часу, узагальнюючи мовні елементи з різних діалектів.

У 15-16 столітті, під впливом китайської культури, корейці почали використовувати китайські ерогліф д корей коре ріесе Це Це призвело до розвитку літературної мови та стандартизації корейського кіно.

Перший раз слово «діалект» з'являється в існуючій літературі Samguksagi (1145) Кім Бу-сік (1075-1151), у статті 「Seolchong」, «(Seolchong Lee). У статті йдеться про те, як кореець назвав мову Сілли «діалектом».

Таке використання «діалекту» тривало протягом династій Горьо та Чосон до кінця 19 століття, а потім почало змінюватися у 20 столітті. «Напрямки кожного регіону в Кореї» в Korean Studies (1909), написані Нонхва Лі (1869~1945) або «Напрямки, загальні для регіону Хонам» в Boys (1909) - це журнал, який редагував і видав Намсон Чой (1890~1957) в якому йдеться про те, що «діалект» цього періоду використовувався як слово, що означає «місцева мова» (Лі Бьон Гин, 1998) .

У цих висловлюваннях чітко виявляється зміна у вживанні слова «діалект». Здається, ця зміна сталася через вплив китайської чи японської мов у процесі сприйняття сучасної культури. Це пояснюється тим, що в Китаї та Японії «діалект» тривалий час використовувався як значення «мови місцевості». «Діалект», який набув значення «місцева мова» на початку 20 століття, не сильно змінився у своєму основному значенні з періоду японського колоніального панування до сьогодення. Однак, оскільки концепція «стандартної мови», зосередженої на «сеульському діалекті», була нещодавно введена під час японського колоніального періоду, «діалект» ідентифікувався у конфронтаційних стосунках зі стандартною мовою. Таким чином, «діалект» став означати мову, яка не є стандартною мовою, хоча вона є місцевою мовою, і, крім того, мову, яку слід усунути.

Після поділу Кореї на Північну та Південну, дві країни почали розвиватися з окремими політичними та економічними системами, що призвело до збереження та диверсифікації діалектичних відмінностей. У Південній Кореї розвиток засобів

масової інформації, освіти та стандартизація мови призвели до поширення стандартного південнокорейського діалекту, який став офіційною мовою держави. У Північній Кореї стандартизація мови мала на меті зберегти північнокорейський діалект і відрізнити його від південнокорейського (Лі Бьон Гин, 1998).

Сьогодні корейський діалект використовується в розмові та літературі, однак офіційною мовою Південної Кореї є стандартна південнокорейська, а офіційною мовою Північної Кореї є північнокорейська. Що стосується регіональних діалектів, то корейська в основному поділяється на шість діалектів: (Лі Бьон Гин, 1998).

Південно-східний діалект: діалект, який використовується в Кьонсандо і Йондоні, Канвондо.

- Північно-східний діалект: діалект, який використовується в Хамкьондо. Більшість китайців корейського походження в китайському регіоні Яньбянь розмовляють цим діалектом, оскільки вони мігрували з провінції Північний Хамгьон.

- Північно-західний діалект: діалект, який використовується в Пхенгандо.

- Діалект Чеджу: діалект, який використовується на острові Чеджу, за винятком Чуджа-мьон. Порівняно з іншими діалектами, діалект Чеджу унікальний тим, що в ньому є одна голосна «^ㅞ». Більшість носіїв старше 50 років відрізняють «^ㅞ» від інших голосних.

- Центральний діалект: діалект, яким розмовляють у центральному регіоні. Загалом це стосується діалекту, яким розмовляють у Кьонгі-до (включаючи Сеул) та його прилеглих районах, Хванхе-до, Чхунчхон-до та Канвондо Йонсео. Цей діалект походить від центральної мови Сеула (включаючи Гесон), яка була сформована після заснування Горьо. Тому центральний діалект має бути діалектом, який має більше характеристик цієї центральної мови (пізніше стандартної мови), ніж будь-який інший діалект.

Українська діалектика вивчає діалекти української мови, які мають поділ на три групи: південно-західні, південно-східні і північні.

Початок української діалектології відносять до другої половини XVIII ст. і пов'язують з усвідомленням територіальних мовних відмінностей: це були спроби розмежувати поширення окремих, переважно фонетичних явищ (Меліс, 2002).

У XIX столітті діалектологічні дослідження оновлюються у зв'язку із загальним розвитком етнології, національно-культурними рухами в різних слов'янських народів. Свідчення про діалектні явища того часу ще несистематичні, наводяться без необхідної локалізації.

Пояснення класифікації діалектів розвинулося від грубого визначення «прикметників» і діалектів (Шиллінг-Естесс, 2006) до компіляції діалектної карти; змінювався обсяг і характер матеріалу — від випадкового запису до систематичного з використанням анкет, від вивчення малих мовних ареалів до охоплення всього українського наріччя (Бевзенко, 1980).

На основі порівняльних фонетичних і морфологічних даних К. Михалчук виділив три діалекти: польський, український, червонорусинський (русинський), окреслив їхні кордони та внутрішню диференціацію на менші мовні та територіальні утворення. Пізніше проблема поділу українських говірок мала різне вирішення залежно від початкових принципів класифікації діалектів і використаного матеріалу; сучасна діалектологія поділяє українську мову на такі діалекти: північний, південно-східний і південно-західний. Цей поділ є розширенням оригінальної тричастинної класифікації К. Михалчука (Бевзенко, 1980).

За словами Михальчука, межа між українським, русинським і польським діалектами проходить приблизно по лінії: Нова Ушица – Кшемінець – Любомль – Дорогичин; на північному сході від Дорогичин кордон повертає на південь під Пінськом до річки Горинь, далі йде по Горині майже до міста Рівного, звідти майже по прямій лінії на схід через Корець, Чоповичі до Дніпра на північ від Києва; на лівому березі Дніпра ця межа йде по Десні майже до Новгороду Сіверського, а звідти на схід до границі з руською мовою (Бевзенко, 1980).

Також проводилися дослідження української діалектики у 1930-1940 хх роках. У «Карті українських говорів» (1933) Іван Жилінський приймає поділ українських говорів на північні та південні. Однак у південному наріччі автор відокремлює

східноукраїнські говірки від західноукраїнських, і в основному діалектна структура української мови сприймається як трискладова. У південно-західній групі виділяють такі говірки: південноволинський, подільський, наддністрянський або опольський, надсянський, лемківський, бойківський, центральнo-закарпатський, гуцульський, покуцько-буковинський. Окремо позначені перехідні діалекти між північними та південними.

А. А. Москаленко в підручнику «Конспект лекцій з української діалектології» (1940) виступає за групування українських говорів К. П. Михальчуком у три діалекти — північне, південно-західне і південно-східне; Усі три прислівники автор характеризує фонетичними, морфологічними, синтаксичними та лексичними ознаками.

У «Програмі української діалектології» (1941) М. Ф. Наконечний виділяє північне, південно-західне (з карпатським) і південно-східне наріччя. Північний діалект автор поділяє на східнопольський, середньопольський, західнопольський і підляський; у південно-західному наріччі він виділяє говірки: наддністрянську або опольську, сійську, покуцько-буковинську, подільську й південноволинська, а в групі карпатських — лемківську, бойківську з центральним Закарпаттям і гуцульську.

Можна помітити схожість між історіями формування українських і корейських діалектів саме у тому, що в Кореї вплив мала Японія, яка забороняла корейцям говорити рідною мовою, так само, як Польща і росія в Україні.

1.3 Особливості діалектів у корейській та українській культурі і мові

Найбільш помітними характеристиками з точки зору фонології північно-східного корейського діалекту є те, що тони функціонують дискримінаційно та що вимова (зубний звук) [j, ch, ʰɕ] відрізняється від стандартної мови (зубний приголосний). Тони цього діалекту регулярно відповідають тонам середньокорейської мови, надаючи велику допомогу у вивченні тонів у 15 столітті.

З точки зору граматики, негативний прислівник «Ai» і морфологічно унікальні закінчення, такі як Seubkkuma – yes і Seomdung – is. З точки зору лексики, він характеризується тим, що запозичені слова, що походять з китайської чи російської мови, є поширеними, наприклад mawoojae (російська) або masun – швейна машина.

У Північно-західному діалект в Кореї, з точки зору фонології, найбільш вражаючою особливістю є те, що «ui» у стандартних мовах, таких як Urieu – наш, зазвичай з'являється у відповідності з «eu», а Yoo Gangnyeon – шостий клас, Modaе – не і т. д. Коли ㅊ, ㅌ, ㅍ і 'ㅎ' є послідовними, аспірація в 'ㅊ, ㅌ, ㅍ' не відбувається. Порівняно з іншими діалектами, відносно сильне розпізнавання звукового поля голосних також можна згадати як характеристику цього діалекту (Лі Бьон Гин, 1998).

З точки зору граматики південно-західного діалекту, увага приділяється формі прислівника -ni, наприклад 전혀 – чисто та запереченню -do,-deul, -den, наприклад Я не ловлю. (Я не виловити.). Іншою важливою граматичною особливістю цього діалекту є те, що -age/uh- використовується як почесна назва, наприклад «Приходь сюди скоріше» та «Ти вимив волосся?» Крім того, -ing, який часто з'являється в типовому тоні цього діалекту, є характерним елементом, який використовується в кінці речення чи слова, щоб виявити прихильність мовця до іншої особи.

Стосовно діалекту Чежду, з точки зору фонології, він відомий як діалект, який не зазнав палаталізації, яка вимовляється шляхом зміни [ㄹ] перед [O] на [ㄴ], «як» «gadi mala (не йди), tida (вдарити)' тощо. Однією з відмінних рис цього діалекту є те, що "uh" змінено на "oh", а "eu" - на "wu".

Грамматично називна частка «-gae», яка використовується в I'm coming.– Я йду, є унікальною. Крім того, як видно з Я їв (я їв), я збираюся піти, і -A/ух-в минулому часі, і «-Боже-» в намірі чи припущенні, використовуйте «ㅏ», а не «ㅑ» як кінцевий приголосний. Варто зазначити, що він має 3 точки зору лексики, з точки зору назв спорідненості, «k-», наприклад 할아버지 – “дідусь” 할머니 – “бабуся”, відноситься до дідуся і бабусі – (祖父母, і старшого сина (старшого батька.) і «старша мати

(старша мати).)» тощо. Також дуже характерним фактом є те, що рядок «старший-» стосується «батьків». (Лі Бьон Гин, 1998)

Щодо центрального діалекту, цей діалект походить від центральної мови Сеула (включаючи Гесон), яка була сформована після заснування Горьо. Тому центральний діалект має бути діалектом, який має більше характеристик цієї центральної мови (пізніше стандартної мови), ніж будь-який інший діалект. Незважаючи на це, той факт, що розпізнавання звукового поля голосних чітке, а тенденція вимовляти «uh» довгих голосних, таких як he: jikmal – брехня, tte: da – отримати як uh, є дуже сильний у цьому діалекті. Можна сказати, що це типова характеристика

Ці характеристики кожного діалекту не охоплюють усі регіони діалекту. Піддіалекти кожного діалекту можуть мати однакові характеристики або можуть мати різні характеристики. Однак навіть ці характеристики зараз зберігаються лише у людей похилого віку. Це тому, що молодь, яка розмовляє кожним діалектом, як правило, використовує варіант стандартної корейської мови замість традиційного діалекту. Тож молодь не розуміє, що говорять бабусі й дідусі (Лі Бьон Гин, 1998) .

Діалекти визначаються сукупністю фонетичних, граматичних і лексичних ознак. Виходячи з того, що сучасні південні діалекти відповідають першим, північні діалекти багато в чому протиставляється обом південним діалектам.

Чомусь історично північний і південно-західний діалекти споріднені між собою. Усі північні говірки та більшість південно-західних є давніми, тоді як за результатами деяких сучасних досліджень південно-західні говірки могли виникнути раніше за північні, отже, займаючи територію походження укр. мова. Для північних і південно-західних говірок характерна діалектна роздробленість, яка зумовлена різними чинниками: певним відображенням мови стародавніх племен, стабільністю кордонів колишніх феодальних і державно-адміністративних утворень, помірною інтенсивністю міграції населення.

Південно-східний і південно-західний діалекти споріднені щодо взаємодії з новою літературною мовою в процесі її формування: південно-східне наріччя стало основою нової загальноукраїнської літературної мови, південно-західні — основа

різновиду західноукраїнської літературної мови, що існувала в ХІХ на початку ХХ ст. (Бевзенко, 1980) .

Основні риси західноукраїнського діалекту полягають вимові "і" як "и", "е" як "є", та "о" як "є". У центральному українському діалекті, характерні відтінки вимови, наприклад, "г" звучить як "г", "о" як "а", "е" як "є". У південноукраїнському діалекті зустрічається вимова "д" як "з", "т" як "ц".

У південноросійському діалекті можна зустріти вимову "в" як "ў", "з" як "ж", "х" як "гх", а в південнозахідноросійському діалекті характерною є вимова "о" як "а", "е" як "і".

Крім того, українські діалекти мають свої особливості в лексиці, граматиці та морфології. Наприклад, у західному діалекті можна відчувати слово «гаразд» замість «добре», «на хвилі» замість «на мить». У центральноукраїнському діалекті часто вживають слово «тойді» замість «тоді», «так само» замість «також». У південноукраїнському діалекті зустрічаються слово "бужу" (Бевзенко, 1980) .

замість "буду", "швидше за все" замість "найімовірніше".

Основними рисами українських діалектів є: (Бевзенко, 1980) .

- Вимова. У діалектах з різними особливостями вимови, наприклад збігом голосних звуків, місця парних типів звуків змінюються.
- Граматика. Діалекти можуть відрізнятися від літературної української мови вживанням дієслівних часів, прийменників,
- Словниковий запас. Деякі діалекти можуть вживатися й у вигляді інших висловів, які не вивчаються в книжній українській мові.

Висновки до розділу 1

Загальні визначення діалектів в українській та корейській мовах вказують на те, що обидві мови мають багато діалектів, які відрізняються від стандартної мови вимовою, граматиною та лексикою. Проте, хоча український і корейський діалекти можуть мати багато спільного, вони все ж відрізняються .

Українські діалекти можуть відрізнятися від книжної української мови вживанням дієслівних часів, форм прикметників, займенників тощо, а також вимовою та вживанням лексичних одиниць. Таким чином, українські діалекти можуть мати свої відмінності через регіон країни, в якій вони розташовані.

Корейські діалекти, з іншого боку, у вимові та читанні Кожен діалект може мати власні відмінності в граматиці та синтаксисі. Крім того, корейські діалекти також можна побачити залежно від

Таким чином, загальні визначення діалектів в українській та корейській мовах свідчать про те, що діалекти є складною та багатогранною категорією в лінгвістиці. Незважаючи на відмінності між діалектами, вони є важливим елементом мовної культури та спілкування.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1 Аналіз діалекту у корейській і українських мовах

Як вже було зазначено у попередньому розділі, що вивченням і аналізом корейської діалектології займалося Товариство корейської мови *조선어학회* – “Товариство корейської мови” Доцільними для аналізу діалекту корейської мови будуть роботи саме членів цього товариства.

Лі Хі Сон *이희승* опублікував у 1932 і 1936 роках *표준어에가이* – “близько стандартна мова” та *강방언과 한국어* – “діалекти та стандартна мова”, у яких зробив порівняльно-історичний аналіз таких слів, як *디다*, *한밭*, *한쇼* *한비*, *한길*, *스트* з архаїзмами та пояснив, чому на пхьонганському діалекті *저노* - “вечір” називається *나사*.

О Се Чжун *오세준* у своїй праці *온성방언* – “Звернення до Онсона”, в якій висловив думку, що вимова в цьому мовленні дуже схожа на ту, яка в діалект міста Пхеньян і навів такі приклади на підтвердження:

– *지, 지, 지, 줄, 지* вимовляється як *무, 벌, 도, 뱃, 디*: *更多장 - 更多당*; середній - *등삼*; провінція - *덜*;

– *자, 저, 조, 주* вимовляється як *주, 있, 잔, 줌*: *저고리 - 있고리*;

– *샤, 서, 소, 수* вимовляється як *샤, 수, 수, 슈*: *상스 - 샤레* – “поліцейський”.

환연; *釣속 - 釣속* – “Поліція завжди”.

– *외* вимовляється *와, 왜*: *겨외 - 경와*; *이가 - 왜가* – “чужа країна” - *왜국*;

-- Наявність специфічних афіксів: *왔스 - 왔스꾸마*;

– *감이대는이박*; *한이 마리 - 한이 되우꾸마*; *그리이니다 - 가래스니*;

На сьогоднішній день вчені з Південної Кореї та західних країн виділяють три класифікації корейських діалектів. Кожен з них був побудований з урахуванням територіально-адміністративного поділу Кореї, до і після того, як країна підпала під владу Японської імперії. Після

Після здобуття незалежності Корея була поділена навпіл між США і СРСР відповідно радянська та американська окупаційні зони, на базі яких вона існувала утворилися дві держави - КНДР і Республіка Корея. Із закінченням корейської війни 1950—53 завершила процес територіальної консолідації обох країн (Лі Бьон Гин, 1998).

Через геополітичну та ідеологічну ворожнечу двох країн подорожують з однієї Кореї в іншу стало неможливим, що у свою чергу зробило неможливим, а також проведення польових досліджень корейських діалектів з метою оновлення наявної інформації. Отже, через історичні і з політичних причин вчені не змогли дійти єдиної

думки щодо використання одного класифікація діалектів, тому вона використовується й сьогодні існує три класифікації діалектів.

Відповідно до класифікації Лі Сун Нйонга :

- 1) *평안도방언* – «діалект Пьон»
- 2) *함경도방언* – «діалект хамгьон»
- 3) *전로방언* – «Чолський діалект»
- 4) *경상도 방언* – «кьонсанський діалект»
- 5) *제주도방언* – «Діалект Чеджу»
- 6) *중부방언* – «Центральний діалект»

За класифікацією Шінпея Огури:

- 1) *평안도방언* – «діалект Пьон»
- 2) *함경도방언* – «діалект хамгьон»
- 3) *전로방언* – «Чолський діалект»
- 4) *경상도 방언* – «кьонсанський діалект»
- 5) *제주도방언* – «Діалект Чеджу»

Згідно з класифікацією Коно Рокуро:

- 1) *서선방언* – «західний»
- 2) *북선방언* – «Північ»
- 3) *중선방언* – «Центральний»
- 4) *남선방언* – «південь»
- 5) *제주도방언* – «Чеджу»

Варто відзначити, що класифікації, запропоновані Лі Сунньон і Рокуро вони побудовані та базуються на класифікації Огура або в будь-якому випадку використовувати статистичні показники та географічні дані, які були відзначений Огурою в його роботах з діалектології корейської мови.

Корейська мова має багато діалектів, які відрізняються вимовою, граматиною та лексикою. Корейські діалекти можна розділити на південнокорейські та північнокорейські, які відрізняються один від одного.

Однією з головних відмінних рис корейських діалектів є тонема. Тонема - це система високих і низьких тонів, яка використовується в корейській мові для різних значень слів. У південно-корейських діалектах тонема може бути дуже солодкою, іноді використовується до 7-8 різних тонів. У північно-корейських діалектах тон менш солодкий і може містити 3-4 різні тони.

Ще однією відмінною рисою корейських діалектів є вимова. Різні діалекти можуть використовувати різні звуки для одних і тих же слів, а також можуть бути відмінності у вимові голосних і приголосних звуків.

Інакше в цій граматичній конструкції можна побачити корейські діалекти. Наприклад, південнокорейський діалект використовує $\underline{ㄷ}$ замість стандартного $\underline{ㄷ}$ / $\underline{ㄷ}$, а північнокорейський діалект може використовувати інші дієслівні форми замість стандартних форм.

Щодо українського діалекту, то північний діалект поширений у північній частині території України, на півдні Білорусі та в Польщі, а також у західних районах. Традиційно сюди зараховують три основні наріччя на території України (східнопольський, середньопольський і західнопольський).

Північні діалекти відрізняються один від одного деякими збереженими елементами. Серед них функції:

- вживання закінчення -є замість -а після подовженого приголосного: життя, весілля, зілля.
- уживання закінчення -и замість -и в прикметниках у називному відмінку множини: добрий, здоровий, красивий.

Лексика і морфологія. У північно-східному діалекті багато термінів, схожих на польські та білоруські. Вищезгадані мови виникли по сусідству з північно-східними діалектами.

Насправді кожен діалект відрізняється від інших своїми особливостями, наприклад, слово болото в північних діалектах означає болото, драгва, здвиж, драга́, балота.

Серед фонетичних особливостей південно-західного діалекту:

- у галицько-буковинських говорах після м'яких приголосних і шиплячих переходить на голосні першого порядку е, и, и: час – чис, шапка – шіпка);
- перехід ненаголошеного о в у: гоулубка, кужух;
- змішування е та и в словах (жиеве, висло), а в буковинському мовленні простежується зміна артикуляції и на е (бики- беике);
- простежується також перехід м'яких приголосних звуків д', т' у г', к': д'ід – г'ід, т'істо – к'істо;

Серед морфологічних особливостей південно-західного діалекту:

- у багатьох говірках збереглися старі закінчення давального і місцевого відмінків множини іменників чоловічого роду -ом, -им, -ою, -их (сину, братам, синам, братам у формах синів, братів, синів, братів);
- збереглися також старі форми давального й орудного відмінків однини особових і поворотних займенників мі, ми, ті, ти, си з форм мені, тобі, собі, менé, тебé, себé;
- характерне коло вживання різних форм майбутнього часу (прочитаю);

Для говірок південно-східного наріччя характерно багато мовних явищ, зафіксованих у літературній нормі української мови, зокрема, для них характерна наявність шестифонемного ударного вокалізму, до складу якого входять голосні / а /, / и /, / я /, / у /, / е /, / про /. Водночас говірки південно-східного наріччя характеризуються своїми особливостями, які не відображені в літературній мові. Вони включають такі функції:

- поведінка м'яких шиплячих: ло [ш'á] (лоша), ведме [ж'á] (ведмежа), поспі [ш'á] т '(поспішать).

- закінчення -і зустрічається в багатьох прикметниках постійної групи: прохід [н'ій] (прохідний), мар [н'ій] (марний), б'і [л'ій] (білий) та інші.
- флексія -им, -их у давальному та місцевому відмінках множини іменників з основою на м'який приголосний: ко́ [н'ім] (коням), д'і́ [т'ім] (дітям), на ко́ [н'іх] (на конях).
- поширений у дієслівних формах II дієвідміни різновиду -е: хо́д [е] (ходить), про́с [е] (просить), но́с [е] (носить);
- у деяких діалектах немає альтернативи /х/, /г/, /з/, /с/, /к/, /ц/: ро́го [г'і] (пороги), ру [к'і] (руки);
- вимова /f/ як /х/, /hv/: тухлі, хвабріка.

2.2 Приклади діалектів і їх порівняння

До прикладу омоніми у корейській мові поділяються на три групи:

1). Слова, які мають однаковий звуковий і морфологічний склад, але інше значення:

- *공이* (공이 – “мяч” (Хамгьон) = *공이* (팽이 – “юла” (іграшка) (Чолла);
- *견디기* (변태기 – “шовкопряд”) (Центральний (Чхунчхон) = *견디기* (견태기 – “гуща в супі”) (Кьонсан);
- *바닥* (바다 – “море”) (південна частина Кьонсану) = *바닥* (바둑 – “падук” (традиційна корейська гра, на зразок шахів) (інша частина Кьонсану);
- *배알* (뽕 – “нутро”) (Пхьонан) = *배알* (팽이 – “юла”) (Хамгьон);
- *비* (벼 – “рис”) (частина Кьонсану) = *비* (재봉기의 북 – “ткацький човник”) (Чечжу);

2) Слова, що мають однакове звучання внаслідок словотворчих процесів:

- 무지개 “веселка” = 무지개 «подвійна тканина», яку надягають на спину щоб нести бочку з водою) (Чечжу);

– 열기 (여울 – “мілина у річці”) (Центральний (Канвон) = 열기 (아가위 – “вид азійського гліду”) (Хамгьон);

– 멍이 (멍에 – “сітка”) (Кьонсан) = 멍이 (모이 – “птичий корм”) (Пхьонан);

– 버지기 (자배기 – “глиняний горщик”) (північний Кьонсан) = 버지기

(잠수복 – “«одолазний костюм») (південний Кьонсан);

– 지레 (지렁이 – “дощовий черв'як”) (Хамгьон) = 지레 (기레 – “відстань”),
(Чолла)

3) Слова, які однаково звучать, але мають різні граматичні функції

функції і мають різні значення:

– 영계 (연기 – “дим”) (Кьонсан) = 영계 (여기 – “тут”) (Хамгьон);

– 묵다 (숙박하다 – “ночувати”) (Центральний) = 묵다 (먹다 – “їсти”) (Кьонсан);

– 일른다 (고자질한다 – “«бедничати, скаржитися») (Центральний) = 일른다
(읽는다 – “читати”) (Кьонсан та Хамгьон);

– 가리 (가루 – “борошно, порошок”) (Кьонсан) = 가리 (까닭 – “причина”)

(Хамгьон);

Крім того, в корейських діалектах спостерігається досить своєрідне явище, коли ті самі слова мають протилежне значення в різних мовах діалекти Іншими словами, те саме слово може мати протилежне, антонімічне значення того самого слова в іншому діалекті.

До прикладу:

– 싸다 – “дешевий”:

У значенні “значення ціни менше заданого” у стандартній мові – 더싼 물건이 없어요? – “Чи немає чогось дешевше?”;

У значенні “значення ціни більше заданого” у Пхьонанському діалекті – 이거 십원이문 싸디 안슴무다 – 이것이 십원이면 비싸지

– 앓습니다 – “Якщо ця річ коштує 10 вон, то це недорого”;

– 팔다 – “продавати”:

У значенні “віддавати річ та отримувати щось за неї” у Пхьонанському діалекті – 전날엔 낭그두 팔아 먹기래 힘들었디요 –

전날에는 나무도 팔아 먹기가 힘들었지요 – “Раніше і продавати дерева було важко”;

У значенні “давати щось та отримувати річ”, тобто купляти (станд. 사다) у Кьонсан та Чолла: 살 팔락카니더

– 쌀을 사려고 합니다 “збираюся купити рис”;

Українська мова має різноманітну систему діалектів, які відрізняються залежно від регіону, де ними розмовляють. Ось кілька прикладів українських діалектів.

Галицький діалект — говірка, поширена в західній частині України, на території Галичини. Походить з інших діалектів у вимові деяких звуків, наприклад, звук «о» вимовляється як «е». Він також має свої особливості в граматиці та лексиці.

Польська говірка — діалект, поширений у північній частині України, на Поліссі. Відноситься до інших діалектів у вимові окремих звуків, наприклад, звук «г» вимовляється «ґ». Він також має свої особливості в граматиці та лексиці.

Слобожанська говірка — діалект, поширений у східній частині України, на Слобожанщині. Він походить з інших діалектів через вимову певних звуків, наприклад, звук [у] вимовляється [і]. Він також має свої особливості в граматиці та лексиці.

Буковинський діалект — говірка, поширена в західній частині України, на Буковині. Походить з інших діалектів у вимові деяких звуків, наприклад, звук «і» вимовляється «у».

Для кращого розуміння, ось кілька прикладів речень з різних українських діалектів:

Галицький діалект:

Хлопчик зіграв хутряню м'ячик і відчув смачну холодину (Хлопчик зіграв хутряню м'ячик і відчув смачну холодину)

Поліський діалект:

«Кажуть, що гречку їдять не тільки люди, але й курчата» (Кажуть, що гречку їдять не тільки люди, але й курчата)

Слобожанський діалект:

"Нічого не зламиш, як тільки не ганяйся за непотрібним" (Нічого не зіпсуєш, якщо тільки не метися за зайвим)

Бойківський діалект:

"Їй-богу, я вже й не знаю, яке там правильне слово - хвіртка чи хвартка" (Правду кажучи, я не знаю, яке там правильне слово - хвіртка чи хвартка)

Ці приклади ілюструють різні рівні відмінностей між діалектами, які можуть виникати в уживанні слів, вимові та граматиці.

2.3 Історичне і культурне значення діалектів у двох культурах і мовах

Історичне значення корейських діалектів пояснюється тим, що вони є свідченням розвитку культури та історії народу. Діалекти відображають мовне розмаїття різних регіонів Кореї, що створює різні культурні традиції та звичаї.

Крім того, корейські діалекти відіграли важливу роль у розвитку корейської літератури. Наприклад, діалект північної частини Кореї (діалект Хамгьон) використовувався в літературі та поезії, що відображає культурну самобутність регіону.

Історично діалектика також була фактором формування корейської національної свідомості. Діалекти дозволяли жителям різних регіонів зберігати свої традиції та культуру, що сприяло збереженню національної самобутності та сприяло розвитку корейської мови та культури в цілому.

Тому діалекти в корейській мові мають важливе історичне значення, яке не обмежується лише лінгвістичними аспектами, а вважається фактором розвитку корейської культури та національної ідентичності.

Корейські діалекти мають велике культурне значення, оскільки вони є частиною корейської культури та традицій. Кожен діалект має свої особливості, звуки, граматичні форми та лексику, які характеризують мову та культуру регіону, де на ньому говорять.

У корейській культурі діалекти використовуються в народних піснях, танцях, театральних виставах та інших формах народної творчості. Наприклад, південнокорейський діалект використовується в народних піснях, тоді як північнокорейський діалект хамгьон використовується в народному театрі та музиці.

Крім того, корейські діалекти також використовуються в літературі, поезії та інших виданнях, що відображають культурну спадщину регіону. Наприклад, поезія, написана північнокорейським діалектом, відображає життя та культуру Північної Кореї.

Таким чином, діалекти в корейській мові мають важливе культурне значення, яке виявляється в народній творчості, літературі та інших культурних проявах. Вони

відображають культурну та історичну спадщину різних регіонів Кореї та є фактором формування національної самосвідомості корейського народу.

Діалектизм в українській мові має важливе історичне значення, він є наслідком розвитку української мови та культури в різних регіонах України. Кожен діалект має свої особливості звучання, граматики та лексики, які відображають тривалу історію розвитку української мови та культури в різних регіонах країни.

Важливу роль у формуванні національної свідомості та самосвідомості українців відіграли також діалектизми в українській мові. Наприклад, гуцульська говірка, якою розмовляють на Гуцульщині, свідчить про самобутню культуру цього краю і є однією з найвідоміших форм української культури.

Крім того, діалекти українською мовою також використовувалися в літературі та поезії, що відображало різноманіття української мови та культури. Наприклад, у творах Тараса Шевченка відображені польські та російські впливи на українську мову та культуру, які відображаються в лексиці та граматиці.

Отже загалом, діалекти української мови мають важливе історичне значення, яке виявляється в розвитку української мови і культури, формуванні національної самосвідомості українців, культурних проявах національної творчості.

Культурне значення діалектів в українській мові зумовлене відображенням культурних і соціальних особливостей різних регіонів України. Кожен діалект має свою унікальну граматику, вимову та словниковий запас, які відображають культурні особливості та ідентичність регіону.

Наприклад, гуцульська говірка, якою розмовляють у Карпатах, свідчить про унікальну культуру цього краю, його історію, традиції та звичаї. Гуцульська лексика містить багато слів, що відображають специфіку цього регіону, таких як «заповідник» (відпочинок), «мчати» (йти), «лікарня» (притулок для тварин), «паренек» (юнак), «розбитий» (втомлений).) та інші.

Діалекти також відіграють важливу роль у національній культурі. Багато українських письменників і поетів пробують у своїй творчості діалекти, що відображає багатогранність української мови та культури. Наприклад, Іван Франко, Михайло Коцюбинський та Леся Українка використовували у своїх творах діалекти,

що дозволяло їм передати національну культуру та самобутність різних регіонів України.

Висновок до 2 розділу

Підсумовуючи, діалекти є невід'ємною частиною культурної та мовної спадщини кожної країни. Їх історичне та культурне значення є надзвичайно важливим, оскільки вони відображають різні аспекти життя та традицій кожної спільноти. Діалекти української та корейської мов настільки різноманітні, що їх можна вважати окремими мовами зі своїми лексико-граматичними та фонетичними особливостями. Аналіз діалектів допомагає краще зрозуміти культурну та мовну спадщину кожної країни, а також реконструювати її історії та традиції. Вивчення діалектів має велике значення для розвитку мовознавства і лінгвістики. Вивчення діалектів допомагає дослідникам збирати інформацію про мови та культури різних груп населення та визначати відносини між мовними групами. Крім того, вивчення діалектів має важливе значення для розвитку методів вивчення мови та викладання. Вивчення діалектів дозволяє лінгвістам і вчителям мови створювати більш ефективні методи навчання та розуміти мовні особливості різних груп населення. Крім того, вивчення діалектів має практичне значення для перекладу та усного перекладу текстів, особливо в літературних творах, де автори можуть використовувати різні діалекти та варіанти мови для створення певного стилю та атмосфери. Тому діалектологічні дослідження мають велике значення для збереження та розвитку мовної та культурної спадщини різних країн, а також для розвитку науки та освіти.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи, вивчення української та корейської діалектів є дуже успішним для культурного та мовного розвитку будь-якої країни. Це дослідження дозволило нам реконструювати історію, традиції та культурні особливості кожної регіональної мовної групи. Крім того, вони допоможуть вам зрозуміти взаємодію між різними діалектами та мовами, а також вивчити фонетичні, граматичні та лексичні особливості кожного діалекту.

Українська мова має багато різних діалектів, які суттєво відрізняються за лексичними, граматичними та фонетичними ознаками. Діалектика української мови є основною культурною складовою, яка дозволяє зберегти національну ідентичність і традиції.

Корейська також має кілька діалектів, які можна вважати окремими мовами. Вивчення корейських діалектів дає вам додаткове розуміння історії та культури різних регіонів Кореї, а також краще розуміння сучасної корейської мови.

Загалом аналіз українських та корейських діалектів дозволяє повніше та глибше зрозуміти мовну та культурну спадщину кожної країни, а також зберегти та розвинути національну ідентичність. Крім того, дослідження діалектів корисні людям, які хочуть дізнатися більше про культури та мови будь-яких інших країн, науковцям, які вивчають лінгвістику та культурологію, а також перекладачам, які вивчають різні мови.

Діалектика української та корейської мов також є цікавим об'єктом дослідження для лінгвістів, які вивчають процес еволюції та розвитку мов. Вони можуть відкрити нові способи вивчення мовних змін і використовувати нові методи аналізу лінгвістичних даних.

Крім того, вивчення діалекту стимулює розвиток навичок усного мовлення, сприяє вдосконаленню комунікативних навичок, а також сприяє розвитку мовної та культурної грамотності. Вивчення діалектів є цікавим хобі для багатьох людей і може допомогти їм розширити свої знання про різні культури та мови

요약

요약하면, 우크라이나어와 한국어 방언을 공부하는 것은 어느 나라의 문화와 언어 발전에 매우 성공적입니다. 이 연구를 통해 각 지역 언어 그룹의 역사, 전통 및 문화적 특성을 재구성할 수 있었습니다. 또한 다양한 방언과 언어 간의 상호 작용을 이해하고 각 방언의 음성, 문법 및 어휘 기능을 학습하는 데 도움이 됩니다.

우크라이나어에는 어휘, 문법 및 음성학적 특징이 크게 다른 다양한 방언이 있습니다. 우크라이나어의 변증법은 국가 정체성과 전통을 보존할 수 있게 해주는 주요 문화적 요소입니다.

한국어에는 또한 별도의 언어로 간주될 수 있는 여러 방언이 있습니다. 한국어 방언을 배우면 한국의 여러 지역의 역사와 문화를 더 잘 이해할 수 있을 뿐만 아니라 현대 한국어를 더 잘 이해할 수 있습니다.

일반적으로 우크라이나어와 한국어 방언을 분석하면 각 국가의 언어와 문화 유산을 더 완전하고 깊이 이해할 수 있을 뿐만 아니라 국가 정체성의 보존과 발전도 가능합니다.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Dolník , *Základy lingvistiky* , ed. 1, Братислава: Stimul, 1999, ISBN 80-85697-95-5 , OCLC 43470637 (словацька) .
- Mistrík , *Encyclopédia jazykovedy* , ed. 1, Братислава: Обзор, 1993, ISBN 80-215-0250-9 , OCLC 29200758 (словацька) .
- Čermák , *Jazyk and jazykověda: přehled a slovníky* , ed. 4, Praha: KarolinumPress, 2011, ISBN 978-80-246-2360-3 , OCLC 878145746 (частина) .
- Бевзенко С. П. *Українська діалектологія*. — К.: Вища школа, 1980.
- Владислав Копалінський, *Словник іноземних слів і фраз з альманахом*”, опубл. Świat Księga, Warszawa 1999, стаття «діалект», стор. 123.
- Гриценко П. Ю. *Діалектологія // Українська мова : енциклопедія / НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, Інститут української мови ; ред. В. М. Русанівський [та ін.]*. — К. : Українська енциклопедія, 2000. — ISBN 966-7492-07-9. — С. 138—139.
- Лі Бьон Гин, 『*Нове мовне життя*』 8-2, Національний інститут корейської мови, 1998
- Матвіяс І. Г. *Українська мова і її говори*. Київ: наукова думка, 1990
- Основні ДІАЛЕКТИ української мови | Українська Грамота. УКРАЇНСЬКА ГРАМОТА: сайт для вивчення та вдосконалення української мови. URL: <https://ukrgramota.kievpereklad.com.ua/dialekt/> (дата звернення: 12.04.2023).
- Скарби українських говорів: тексти про борщ / [відп. ред. Н. Хібеба, В. Лєснова]. — Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, 2019. — 320 с. — (Діалектологічна скриня). — ISBN 966-02-8933-8.
- Фодде Меліс , *Раса, етнічна приналежність і діалекти: мовна політика та етнічні меншини в Сполучених Штатах* , FrancoAngeli, 2002, ISBN 978-88-464-3912-3 (англійська) .
- Шиллінг-Естес Н. , *Варіація діалекту*, [в:] Р. Фасолд , Дж. Коннор-Лінтон (ред.), *Вступ до мови та лінгвістики* , Cambridge University Press, 2006, стор. 311–342, ISBN 978-0-521-84768-1 (англійська) .